קבלה · ספרי קבלה נוספים

ספר מדרש שמעון הצדיק

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ספר מדרש שמעון הצדיק

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ספר-מדרש-שמעון-הצדיק/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

זה פירוש שם המפורש ואופן פעולותיו כמו שפירשו אותו החכמים הקדמונים במדרש שמעון הצדיק אשר היה מתנהג בקדושת ה' ומסתפח בנחלת ה' תמיד. אמר שמעון הצדיק לתלמידיו, דעו כי השם המפורש נחלק לחמשה חלקים ואלו הן, תיקון וצירוף ומאמר ומכלל וחשבון, התיקון הוא שיתחיל האדם סדור מתחלה ועד סוף, כמו הג' פסוקים הנקראים שם העצם, והם ויסע ויבא ויט, שפסוק הראשון הוא מראשו ועד סופו, האמצעי מסופו לתחלתו, והאחרון מתחלה ועד סוף, וזה סדר קריאתו כך, וכך עם הסוד הנפלא כמו שהוא בלא חסרון ובלא מום, ודעו שבזה הוא עיקר כל הדברים בעיון השכל ובעיון החכמה, והוא יסד השכל והתבונה נענית אליו ונשענת עליו, ותלמידים יבינו סוד ביאורו והתחלתו:

ידו"ד כך פירושו, יו"ד ה"א ה"א, ר"ל בל"ב פליאות נתיבות חכמה, וכל המאורות נאצלים מכאן, וזהו תחלת המחשבה סוף המעשה. יתברך השי"ת הנסתר והנעלם מעיני כל חי:

כח יחוד השי"ת הוא דבר שבו מתאחד הקב"ה בכחותיו כלהב אש המתאחד בגוונו ומתעלה ומתרומם מהם עד שאין סוף להודו ולרוממותו, מפני שהוא מנהיג הכל מצד החיות הנמצא בתחלת מציאותו, ועוד שהוא נשמה לכל נשמת חי, והוא נקרא חיי החיים. ית' השי"ת החי מקדם קדם וישאר בעצם הויותו עד עולמי עולמים, והוא לאין תכלה וסוף:

כח קיום הוא דבר מתאצל בגדולת שפע כדי לקיים כל מתקיים, והוא מיסוד כל יסוד כדי להוציא כל מפעל מן הכח אל הפועל עם השוואת האחדות השוה בכל צד מג' דברים, הא' כח עלה ונקרא עילת העילות, הב' כח מפעל ונקרא שם עצם הצורה והפעולה הקדומה, והג' כח ההוי"ה, על זה נקרא הקב"ה היה הוה ויהיה, והוא שמו ועצמו הכל הוא דבר א' בקיומו. ית' שם הקיים לנצח נצחים:

כח רבוי הוא דבר המתרבה עד אין סוף בהשלמת האחדות, ובו מתאחדים עליונים ותחתונים, וממנו יוצאים כל הנאצלים נאצלים מפליאות האחדות כריח מריח ונר מנר, שזה מתאצל מזה וזה מזה, וכח המצאיל בנאצל ואין המאציל חסר כלום, ומאצילות זה מתרבים כל נגידי מעלה וכל יצירי מטה עד שנמשכים ממנו תבנית כל היצורים ויצרת כל המאורת. ית' שם יוצר המאורות ומעמידם לעולם ועד:

כח הנסיון הוא דבר שבו הקב"ה מנסה לבריותיו בכל מיני נסיונות, ויש לו לזה הכח סיבה חזקה, והוא נוהג על העיקר אשר אין עיקר למעלה הימנו, ועוד שהכח הזה הוא התנועה המיוחדת בדבר שאינו מושג ונמשכת ממקור המאמר המושג, ומתפשטת בחלק הרבוע, וזה הרבוע הוא כמו מראה שהכל נראה מתוכה, ואין בזה הכח ממשות כלל על דרך אופן יחוס גופני, ועושה פעולות בכל יום דכתיב ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל, בשעה שעושים כל הנבראים מפעולת ומפליאת אחדותו רצונו מתעלה במדת רצונו שהוא החסד הנקרא בלשון ימין, ימין ה' עושה חיל, ובשעה שאין עושים רצונו כח הימין נסתם ולא יאצל ממנו רוח הקדש אפילו לאחד מצדדיו, ונקרא בלשון יד, וזהו כח הנסיון שעליו נאמר הנה יד ה' הויה, פירוש סילוק רוה"ק מן העולם, וזהו גבורות נסיון. ית' שם המגבר חיל וחומה בכח הנסיון:

רוח מושכל הוא דבר מתאחד בעצם הרצון שהכל נשען עליו, והוא אין לו נתיב, ועל כן נקרא הכח רוח מושכל, ולקחנו מעצם הכח הזה מדה ממשקל, ומשקל מרבוע, ורבוע מזרת, וזרת מטפח, וטפח מיד, ויד מעגול, ועגול מאל"ף, ואל"ף מיו"ד, ויו"ד הוא המעון, ושרשיה מושרשות, ומקוריה דבקות, ומיסודות בתיקון המעגל, והמעגל הוא מסבב לסובב, וסבב לנצב, והנצב עומד, והעמידה חוקרת, והחקירה דוממת, וכלם חוזרים כל כללי הכח לפרטים, והפרטים לכללים, וכלם ביוצר הכל שהוא יסוד הכל, והוא עיקר הכל, כלולים וחוזרים, ובחזרתם עגולים, ובעגולים הם מתחממים ורצים, מתחממים ורצים כמרוצת הכסף (חי) באש, עד שמתחברים כל אלו הענינים זה עם זה וחלקיהם חלק בחלק עד ששבים, וזהו כח מושכל הנגדר בגדר הדעת, וכל מי שיכוין בסוד זה וישכיל זה הדבר המתואר בעגולים, והם מעגלים בסוד הנפשות, ומעגלים בכח הנשמות לא ינוחו אלא ירצו לעשות רצון כתר עליון הנקשר בסוד חכמה בסוד תבונה ישכיל בעצם השם המפורש שהוא כח לכל הכחות וראש לכל הראשים, ומעמיד אותו הנהגת כל היצורים. יתברך שם חונן הדעת:

וממציאות כח מורגש הוא דבר מורה על ענין האויר הקדמון, שהוא אצילות החן ושרש כל מלאכה, וזהו שאמר שכל המלאכות תלויות באויר, והאויר במלאכה, שאם אין אויר אין מלאכה, ואם אין מלאכה אין אויר, והוא כמו המראה שהא"ל נראה מתוכה, לכל הנבראים מפני שהאויר היה מעמידם בהגבלות החיות המתמצע בתוך הגוף, ועל זה

אמר כי קודם שנברא העולם וקודם בריאת שום נברא היה האויר קדמון יחיד, ולא היה נוטה מצד עליון לשום צד כלל, וזה היה כחו של הקב"ה נסתר בכחו, ולא היה ניכר כבודו כלל, עד שנבקע זה האויר ונראה זיוו ונגלה כבודו, באותה שעה המציא ברכה אחת וקראה חכמה הקדומה, וז"ש (איוב ל"ו כ"ב) הן א"ל ישגיב בכחו מי כמוהו מורה. ועיקר ידיעת האויר הקדמון לא נקרא ולא נגלה מקור יציאת בריאתו אפילו למשה רע"ה, דכתיב וראית את אחורי ופני לא יראו, כסברת אונקלוס הגר, שפי' ואמר ודקדמי לא יתחזון, ר"ל כי יש במעמד העליון נבראות עצומות אין ביכולת האדם להשיגם ע"פ שהם עליו הדעות הנפסדות, וייחס אותם לבורא כאילו הם לפניו תמיד, כי עיניו עליהם במעלת כבודו. ית' שם המתעלה בכבודו:

כח מוטבע הוא דבר הנמצא תחת מעלת המציאות, ר"ל עם החומר והצורה, אשר על זה נאמר וראית את אחורי, ר"ל הנמצאות, כאילו אני נוטה מעליהם ומשליכם אחרי דרך משל מרוב רחקם ממציאות הא"ל ית', וכפי זה הענין אמר ותחזי ית דבתרי, כלומר תשיג מה שידבק בי ויתחבר אלי, כלומר הברואים כלם. ועוד אבאר טבעי כל הנבראים במקומו הראוי לו בענין התעלומה הקדושה. ית' שם הנעלם בקדושה:

כח חידוש הוא דבר המתחדש במציאות העולם הנאצל והנעלם, והעיקר יה"ה, כיצד חשבונם יו"ד ה"א ה"א ל"ב נתיבות חכמה, ר"ל חשבון החכמה, והטעם שאלו הג' אותיות הם סוד שם המפורש שבו ישתוו שרש וענף ופרי, זה בא על יסוד טבעי העולם ותכונתו, ועוד שהוא עיקר כל הסודות הנכללות בספר מעשה בראשית, וכל זה הענין הוא רמז לשלשה עשר כחות רוחניים שהם סוד אח"ד שכל אלו הכחות יש לכל אחד מהם שם ידוע בפ"ע, וכלם למעלתם זו למעלה מזו:

הא' הוא אויר הקדמון, הב' נקרא חכמה הקדומה, הג' האור המופלא, הד' חשמל, הה' ערפל, הו' כסא הערוגה, הז' אופן הגדולה הנקרא חזיזית, פירוש מקור מוצא חזיון החוזים, הח' נקרא כרוב, הט' נקרא גלגלי המרכבה, הי' נקרא אויר הסובב, והי"א נקרא פרגוד, והוא כסא הכבוד, הי"ב מקום הנשמות הנקרא חדרי הגדולה, הי"ג סוד המערכה העליונה הנקרא היכל הקודש העליון:

ואלו הי"ג כחות הממתגלים כאחד מכתר עליון הנעלם הנקרא אומן, פי' אב האמונה

שמכחו האמונה נאצלת, והוא ית' קודם שברא שום דבר היה הוא יחיד ומיוחד באין חקר ובלא תכלית וגבול לעמוד בעצמו בכח קיום, לכך נקרא שמו א"ל, ר"ל חזק, ולא היה ניכר, ועלתה בדעתו להמציא כל פעליו, וברא כח ראשון וקראו חכמה הקדומה ממנה תוצאות תעלומות ותוצאות האמונה, נקרא קדומה שממנה נאצל כח י"ג כחות הנזכרים, ושקולה היא כנגד העשר בהשוואת האחדות, והם עשר ספירות בלי מה, וזש"ה החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר, והחכם הוא ית' הוא אור:

וממשות כח זה הנקרא חכמה הקדומה אור החיים זך ומזוקק כתם טוב נכתב ונחתם בזיו שפריר העליון הנקרא אין הנשלל בכל המושג, וזהו סוד והחכמה מאין תמצא, זה הצד העליון הוא רצון באין גבול, ולמה נקרא רצון מפני שבמאמרו נמצא היש מאין, גם הוא אור מזהיר שנקרא כבוד ה', ע"ז נאמר עוטה אור כשלמה שהוא מתאחד באורו וזיוו כלהב המתאחד בגווניו ומתעלה עד לאין סוף, ונקרא אחד על שהיה קודם לכל הקדומים הנאצלים מפליאות אחדותו, וזאת החכמה היא עליונות ליו"ד ספירות ומתחלקת לוא"ו קצוות ימין ושמאל פנים ואחור מעלה ומטה:

ימין הוא כח קיום בלי ממשות פועל פעולות בכל יום, וזהו שנאמר ימין ה' עושה חיל תוספת רוה"ק. שמאל כח מושכל בלי ממשות ויש בו מהות, והוא הצד האמצעי משפע כחותיו לכל צד ולא ינטה מאמצעותיו ומעליו, ר"ל שלא נאצל ממנו רוה"ק לצד אחד מצדדיו, וזהו יד ה', פירוש מדת סילוק רוה"ק. פנים שני כחות שהם הכרה לכל הכחות המתגלים מסתר עליון שאמרנו, ונקראים חן וחסד שהם פנים של רחמים. אחור עצם החכמה שפני הבינה תכלית השגת החקר, והוא כח בעצמו ומתפשט לכח מוטבע לצייר צורות ולהבדיל כח מכח:

מעלה הוא הנקרא כ"ע והא לשון הוד והוא צד עליון מתרבה עד אין חקר, וממציא כל כי כל הנמצאים נאצלים מצד השפעתו, והוא לשון הדר כמו ברוב עם הדרת מלך. ועוד מורה לשון כתר שכל המשיג שום דבר בידיעה זו מתוך חקירותו ומכסה סודו, מעלין עליו צבא מעלה כאילו עשאה עטרה לו, ועליו נאמר אשגבהו כי ידע שמי יקראני, והאמת כי לא ישיג שום נברא ידיעת דבר זה על אמתת ידיעה, אבל ישלול ממנה הגלוי וכל המושג, ועל זה נאמר על המוצא הראשון כלומר החכמה הקדומה שהיא נעלמת

מלהשיגה על אמתתה ועל השוואת החדותה. ועוד כת"ר בחשבונו תר"ך עמודי אור שהם יקרים ונקראים שרשי החכמה הקדומה:

מטה הוא הנקרא אמונה, והוא מדת הדין, והוא סבת השמש והירח והמשכת תנועתה בכל לילה, וזהו שאומרים אמת ואמונה בלילה, וז"ש כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן בלי ממשות הכח. עצות מרחוק הם הענינים הרוחניים המתגלים לעין, וכל זה מאמונה אומן, ענין החכמה הקדומה מבואר מקצותיו כזה, ונקשר זה הסוד הנפלא בסוד החשמל, פי' חיות אש ממללות. ועוד חשמל חש מל החש כעין מל שמו[ת] סוד ה' ליריאיו. שרש וענף ופרי כחו של אדם למזרח וכונתו למערב ששם שכינה שורה, וידמה בדעתו בדבר המיוחד על יסודות ארבעה כגון האל"ף שממנו כל האיברים מתפשטים. ואלו הם הבאים ארבעתם בסוד האחדות המתמצע שהוא מקום הכל בסוד הנפלא, חשמ"ל, ערפ"ל, כסא הנוג"ה, אופן הגדולה, וכל א' מארבעתן מתחלק לד' חלקים:

חשמ"ל חלק א' מיכאל, חלק שני יו"ד של ארבע אותיות, חלק שלישי אור פניא"ל, חלק רביעי זהו כח האש שהיא האש הגדולה שעליו נאמר כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא. הכח השני ערפל, ארבעה חלקיו, הוא עצמו אחד, גבריא"ל ב', ה' של ארבע אותיות החלק השלישי, תבריא"ל ד' והוא סוד קדושה עליונה צד האחדות. החלק הרביעי [אולי צ"ל השלישי] זה כח המים הכח השלישי כח הנוגה, ארבעה חלקיו הוא עצמו א', אוריא"ל ב', דדניא"ל ג', וא"ו של ד' אותיות ד', זה כח הרוח. החלק הרביעי הוא אופן הגדולה, הוא עצמו אחד, רפא"ל ב', פלמיא"ל שלישי, ה' אחרונה של ארבע אותיות זה חלק הרביעי, זה כח חכמה. הרי לך ד' יסודות שהם י"ו למעלה כנגד מה שלמטה, והם הנקראים גוף השכינה אויר קדמון, החכמה, הבינה, חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות, אלו הם ע"ס הנכללות בסוד שם המפורש על דרך רבוי הבריכות וסודות ההשפעות: